

Göçmenlere Yönelik Dil **Desteği** Avrupa Konseyi Araç Kutusu

14 – Fars dilleri: **Bazı** bilgiler

Farsça **فارسی**

Darice **دري**

Farsi
Darice **فارسی دری**

Tacikçe **تاجیکی**

Amaç: Çok sayıda göçmen tarafından konuşulan diller hakkında kısa bir genel bakış sağlamak.

Farsça dillerinin nasıl işlediğine dair bir fikir sahibi olmak, bu dilleri konuşanların yeni bir dil öğrenirken karşılaştıkları zorlukların ve diğer yandan nelerin onlar için nispeten kolay olabileceğinin anlaşılmasına yardımcı olabilir. Ayrıca, kişi ve yer isimlerini doğru telaffuz etmenize yardımcı olmalarını istemeniz ve en azından kendi dillerinden bazı kelime veya ifadeleri kullanmaya çalışmanız göçmen öğrencileri memnun edebilir (göçmenlerin dilleri hakkında daha fazla arka plan bilgisi için "[Menşe Dil](#)" bölümüne bakınız).

Bu dillerin **konuşulduğu** yerler

Dünya genelinde yaklaşık 130 milyon kişi Farsça konuşmaktadır ve yaklaşık 70 milyon kişi Farsçayı ana dili olarak konuşmaktadır. Farsça ve Darice isimleri tarihsel olarak eş değerdir ancak Darice, Farsçanın Peştuca ile birlikte esas olarak Afganistan'da kullanılan çeşidiyken, Tacikçe esas olarak Tacikistan'da konuşulan çeşididir.

Farsça İran'da, Afganistan'da (Peştuca ile birlikte) ve Tacikistan'da resmî dildir. Azınlık dili olarak Farsça Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Rusya, Pakistan ve Çin'in bazı bölgelerinde ve dünyanın her yerinde, özellikle Kuzey Amerika, İsrail ve Bahreyn'de göçmenler tarafından konuşulmaktadır.

Farsçanın bir özelliği de Arapçanın hâkimiyetine karşı koyabilmesi ve Orta Doğu ve Orta Asya'nın birkaç ana dilinden biri olmaya devam etmesidir. Tüm dil alanı yabancı egemenliği altındayken Osmanlı hükümdarları ve Hindistan'daki Babürlüler Farsçayı geçici olarak saray ve yazışma dili olarak seçmişlerdir.

Farsçanın galip gelmesi genellikle dilin şiirselliğine ve betimleme gücüne bağlıdır.

Ödünçlemeler

Kökenleri Farsça olan bazı yaygın kelimeler vardır, örneğin:

- bazaar/pazar: bāzār
- caravan/kervan: kārewān
- magician/sihirbaz: moğ
- paradise/cennet: pardis

Farsça yazının bazı özellikleri

Farsça yazı temel olarak Arap alfabesinden oluşur. Arapça gibi el yazısıdır ve sağdan sola doğru okunur ve yazılır. Arap alfabesinde 28 harf vardır ve bu alfabe Farsçada p, g, ž ve č harfleriyle genişletilmiştir. Ancak Tacikistan'da Kiril alfabesi kullanılmaktadır.

Farsçadaki bazı ifadeler

Günaydın!	صبح بخیر sobh bexejr
Merhaba!	روز بخیر ruz bexejr
Hoşçakal!	خداحافظ xodā hāfez
Nasılsın?	حالت چطور؟ hālet četore? četori?
Evet	بله bale
Hayır	نه na
Teşekkürler	ممنون، سپاس، تشکر، ممنون mersi, sepās, tašakkor, mamnun
Hoşgeldin!	خوش آمدید xoš āmadid!

Sayılar

1	yek	۱
2	do	۲
3	se	۳
4	çahar	۴
5	penş	۵
6	şeş	۶
7	haft	۷
8	heşt	۸
9	noh	۹
10	dah	۱۰

Söz dizimi

Farsçada fiil cümlelerin sonunda gelir. Aksi takdirde, kelime sırası cümledeki farklı öğelerin göreceli önemine göre belirlenir. Genellikle en önemli öğe olan özne her zaman önce gelir.

Eğer bir soru bir soru sözcüğü ile başlamıyorsa, tonlamadan bir soru sorulduğunu anlayabilir ya da bağlamdan bir soru sorulduğunu çıkarabilirsiniz. Yazı dilinde soru işareti, ünlem işareti, tırnak işareti ve bazen de nokta kullanılmayabilir.

Farsça bir şiirden alıntı

Eğer dünya sadece benim ellerimde olsaydı

Onun sonunu getirirdim

Ve daha iyi bir dünya yaratırdım

Herkesin sadece tatlı yediği bir yer

گر بر فلک دست بدمی چون یزدان
gar bar falakam dast bodi čun jazdān
برداشتمی من این فلک را ز میان
bardāštami man in falak rā'ze mijān
وز نو فلکی دگر چنان ساختمی
waz no falaki degar čonān sāxtami
کازاده به کام دل رسیدی آسان
kāzāde be kām-e del residi āsān
خیام، قرن ششم خورشیدی
(xajjām, ġarn-e šešom xoršidi)

Ömer Hayyam, 11./12. yüzyıl (Rinner, Horst (2007). *Mystische Rubaiyate – Omar Khayyam / Vierzeiler der Lebensfreude.* (Yaşam sevincinin dörtlükleri.) Graz: M+N Medienverlag).

Kaynak: *Sprachensteckbrief Persisch*, Schule Mehrsprachig, Eine Information des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur –(Dil profili Farsça, çok dilli okul, Federal Eğitim, Sanat ve Kültür Bakanlığı'ndan alınan bilgidir) © Nassim Sadaghiani (İngilizceye çevrilmiş ve uyarlanmıştır).